

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 13 (1968), No. 4, 263--[266]

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138707>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1968

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZE ŽIVOTA JČMF

CELOSTÁTNÍ AKTIV FYZIKŮ

Dne 18. června se sešel v Praze aktiv českých a slovenských fyziků, aby pojednal o současných možnostech zájmové organizace čs. fyziků. Aktiv připravila Ústřední fyzikální komise (ÚFK) JČMF a zúčastnilo se jej asi 120 fyziků z fyzikálních pracovišť akademií, vysokých škol a resortních výzkumných ústavů z celé republiky. Jednání aktivu řídil předseda ÚFK Z. Plajner.

Na programu jednání byly nejprve dva referáty. První přednesl J. Tauc a týkal se historie vzniku a příprav Evropské fyzikální společnosti a možností účasti čs. fyziků. Ve druhém Z. Plajner naznačil možnosti, které může pro zájmovou činnost fyziků poskytnout JČMF, a nastínil možný program této činnosti. K oběma referátům se rozvinula obsáhlá diskuse, která se v podstatě soustředila na tyto dvě zásadní otázky: 1. Zda se má ustanovit zájmová skupina čs. fyziků a jakým způsobem. 2. Program činnosti této skupiny. Výsledky diskuse jsou obsaženy v následující resoluci.

Rezoluce

Aktiv českých a slovenských fyziků, konaný dne 18. 6. 1968 v Praze, projednal současný stav zájmové organizace čs. fyziků. Dospěl k závěru, že z hlediska rozvoje vědecké práce ve fyzice v českých zemích a na Slovensku, z hlediska upevnění postavení fyziky ve společnosti i z hlediska rozvoje mezinárodních styků v rámci Evropské fyzikální společnosti (EFS) je nutné změnit dosavadní organizační strukturu fyziky tak, aby bylo možno lépe prosazovat specifické zájmy fyziků.

V současné situaci považuje za nejvhodnější navázat na historické tradice JČMF, využít možností, které JČMF skýtá a nově se organisovat v jejím rámci. Proto aktiv přijímá toto usnesení:

- 1. Aktiv se prohlašuje za ustavující shromáždění vědecké fyzikální sekce JČMF, která bude celostátní základnou čs. fyziků vědecky pracujících ve výzkumu nebo vysokoškolské výuce podřízenou přímo ústřednímu výboru (v budoucnosti ústřední radě) JČMF. Bude kolektivním členem EFS. Styk s EFS bude zajišťovat fyzikální sekce přímo.*
- 2. Uvedený aktiv se rozhodl zvolit řídicí výbor sekce, složený z předsedy a 16 členů výboru, v němž jsou paritně zastoupení fyzikové z českých krajů a ze Slovenska. Bude-li předsedou zvolen Čech (Slovák), místopředsedou bude Slovák (Čech). Výbor zvolí ze svého středu dva vědecké sekretáře, jednoho pro české kraje, druhého pro Slovensko; oba budou dostávat materiály řídicího výboru i z EFS. Funkční období řídicího výboru bude trvat do celostátního sjezdu JČMF, který bude svolán na jaře 1969 a na kterém se definitivně projedná organizační začlenění fyziků.*

Ustavující shromáždění vědecké fyzikální sekce JČMF ukládá zvolenému řídicímu výboru:

- 1. Převzít v rámci JČMF dosavadní agendu ÚFK.*
- 2. Vypracovat směrnice pro přijímání dalších členů sekce a provést jejich nábor.*
- 3. Vypracovat návrh činnosti sekce a učinit potřebná opatření k jeho realizaci zejména získáním široké základny aktivně pracujících členů.*
- 4. Podniknout nutná opatření k zabezpečení vstupu vědecké fyzikální sekce JČMF do EFS jako zakládající člen a relizovat její regionální sekretariát v Praze.*

5. *Zasadit se o rehabilitaci JČMF, usilovat o zpětné získání jejich materiálních fondů, organizovat vlastní vydavatelskou (publikační) činnost a vytvořit tak podmínky pro poskytování dřívějších materiálních výhod členů.*
6. *Promyslet organizaci pravidelných celostátních konferencí a sjezdů českých a slovenských fyziků.*
7. *Zabývat se organizačním začleněním odborníků pracujících v mezních nebo příbuzných oborech fyziky (geofyzika, biofyzika atd.).*
8. *Vhodnou formou pravidelně informovat členy sekce o své práci.*

V druhé části jednání aktivu byl v tajných volbách zvolen předseda a 16 členů řídicího výboru vědecké fyzikální sekce JČMF. Za předsedu byl zvolen *Z. Plajner* (ÚJV Řež) a do výboru byli zvoleni: *J. Ďurček* (VŠD Žilina), *Z. Frait* (FÚ Praha), *V. Hajko* (UPJŠ Košice), *L. Hrivniák* (VŠD Žilina), *D. Ilkovič* (SVŠT Bratislava), *F. Janouch* (ÚJV Řež), *J. Krempeký* (SVŠT Bratislava), *S. Krupička* (ÚFPL Praha), *F. Lukeš* (UJEP Brno), *M. Matyáš* (ÚFPL Praha), *L. Pátý* (KU Praha), *M. Petráš* (UK Bratislava), *M. Rákoš* (VŠT Košice), *J. Tauc* (ÚFPL Praha), *L. Trlifaj* (ÚJV Řež), *Š. Veis* (UK Bratislava).

Miloš Matyáš

Zprávy z poboček

Jihlava

Pobočka JČMF v Jihlavě má k 31. březnu 1968 55 členů ve čtyřech okresech (Jihlava, Třebíč, Žďár n. S., Znojmo). Ve skutečnosti však příznivců pobočky JČMF je daleko více. V kartotéce jednatele pobočky je vedle členských karet přihlášených členů také seznam všech učitelů-nečlenů, kteří učí matematice na středních školách (v počtu 12) a na základních devítiletých školách (v počtu 112) ve čtyřech okresech. Tyto příznivce JČMF zveme dvakrát do roka k významnějším přednáškám ve spolupráci s OPS a KPU.

V každém okrese je jeden člen JČMF, který informuje členy svého okresu a je členem rozšířeného výboru pobočky.

Oblast, ve které působí pobočka, má velkou rozlohu. Členové JČMF nemohou ztrácet čas dojížděním na časté schůze. Proto činnost pobočky je odlišná od činnosti poboček ve velkých městech. Schůze všech členů byly jen dvakrát za rok a vždy spojeny s přednáškami významných cizích odborníků. Nejzdařilejší byly: přednáška s. *Mil. Zedka* z Olomouce o modernizaci matematiky a přednáška odb. as. z VŠP v Prešově s. *Lud. Frantíkové* o Calamových učebnicích.

Hlavní činnost pobočky se soustředila do skupinové práce. Podle zájmu členů vznikly tyto skupiny:

1. *Skupina přednášejících pro MO a FO.* Jejich schůze se konaly dvakrát za čtvrtletí. Vedoucí skupiny rozebíral příklady prvního i druhého kola MO, určoval stupeň obtížnosti příkladů a hledal příklady podobné v uplynulých soutěžích našich, sovětských i francouzských. Přednášky pro studenty se konaly ve všech okresech.

Při pořádání krajského kola MO v Třebíči pořádala tato skupina ve spolupráci s ČSM tradiční Matematický večer s účastí veřejnosti.

Přitažlivým pokusem byly přednášky nadaného studenta 3. roč. SVVŠ Pavla Polcara, vítěze mezinárodní MO, o jeho zkušenostech z mezinárodního kola MO. Byly určeny pro žáky SVVŠ.

2. *Skupina zájemců o modernizaci matematiky* studovala učebnice Calamovy z Neuchâtelu. Podařilo se jí získat psychologické testy a pomocí nich vybrat nejschopnější žáky z devátých tříd okresu. Těmto žákům přednášeli členové skupiny půl roku vždy v pondělí od 15 hod. do 17 hod.

38 žáků dobrovolně navštěvovalo přednášky z teorie množin a binárních relací. Kurs byl zakončen dobrovolnou zkouškou a diplomem.

Modernizační kroužek také rozeslal dopisy na všechny SVVŠ v kraji s dotazy, jaké mají učitelé názory na reformu SVVŠ. Většina profesorů — a na mnoha školách všichni — by si přáli zřízení osmiletého gymnasia s moderním pojetím.

Programové vyučování studují tři členové skupiny a své pokusy demonstrovali zájemcům.

S. *Karel Pavlas* se ujal tří studentů zvláště nadaných pro matematiku a cvičí je vždy ve volnou sobotu v řešení soutěžních příkladů. Tato zvláštnost naší pobočky přinesla ovoce a jeden z těchto žáků, *Pavel Polcar*, v minulé mezinárodní MO získal v těžké konkurenci 3. místo, a to ještě jako žák 2. roč. SVVŠ.

3. *Skupina členů, kteří mají zájem o publikování svých článků.* Tito členové byli seznamováni s předpisy a požadavky přípravy rukopisu pro tisk. Diskutovalo se o uveřejněných člancích členů pobočky, o studiu literatury, o možnosti studia knih naší pobočky a o objednávání knih z pražských knihoven. Správce knihovny pobočky odb. as. VŠZ Jan Beneš rozmnožil seznam knih z naší knihovny a rozeslal jej všem členům.

4. *Poslední skupina* členů je skupina, která se neúčastní žádné předešlé akce. Tito členové tvoří rezervu pro vytváření dalších zájmových skupin. Přinášejí náměty k práci a účastní se diskusí po přednáškách.

Skupinová práce v pobočce se osvědčila. Na výborových schůzích se soustřeďují poznatky a výsledky práce jednotlivých skupin.

Josef Svoboda

ČTENÁŘSKÁ ANKETA

První předběžné zpracování výsledků ankety čtenářů našeho časopisu je již provedeno a chceme Vás dnes s ním stručně seznámit. Podrobnější údaje uvedeme v některém z příštích čísel.

Nejprve chceme poděkovat všem, kteří nám zaslali vyplněné odpovědi, mnohdy s obsažnými a zajímavými připomínkami a náměty. Těší nás tento zájem a věříme, že výsledky ankety budou nakonec zajímavé i pro ty čtenáře Pokroků, kteří z jakéhokoliv důvodu své odpovědi neposlali.

Do 12. června tr. došlo do sekretariátu JČMF celkem 217 vyplněných anketních lístků. Odpovědělo nám nejvíce čtenářů věkové skupiny 30—40 let; většina z nich žije a pracuje ve velkých městech. Z Čech přišlo 113 odpovědí, z Moravy 59 a ze Slovenska 45. Pokud jde o zaměstnání, vyjádřilo se nejvíce středoškolských (48) a vysokoškolských (97) učitelů MF; 129 odpovědí je od čtenářů, kteří se stali členy JČMF po r. 1956. Jen menšina (60) pracovala někdy v nějaké funkci v Jednotě; činnosti v JČMF se podle svého názoru neúčastní 65 z těch, kteří nám odpověděli. Většina z nich (165) čte Pokroky pravidelně. Pokud jde o vyjádření k jednotlivým rubrikám časopisu, převládá názor neměnit ani náročnost, ani rozsah jednotlivých rubrik. V převážné většině odpovědí vyjadřují čtenáři spokojenost s distribucí Pokroků prostřednictvím Poštovní noviny nové služby.

Z námětů ke zlepšení úrovně časopisu jasně vystupuje požadavek zvýšit zastoupení matematických článků v hlavní části časopisu. I pokud jde o ostatní konkrétní návrhy, je třeba si uvědomit, že není v silách členů redakční rady (kteří jsou normálně jinak zaměstnání na plný úvazek), aby ještě sami psali pro Pokroky články. Domníváme se, že u nás máme dostatek odborníků, kteří jsou schopni psát poutavě i srozumitelně — ale bohužel jen velmi málo z nich je ochotno nějaký článek napsat. S překlady ze zahraničních časopisů je situace stejná, navíc jsou zde ještě právní a honorářové komplikace. K připomínkám, týkajícím se aktuálnosti otiskovaných informací lze říci jen to, že jsme vázáni možnostmi a termíny nakladatelství a tiskárny. Pokud

např. dostaneme z ústř. sekretariátu JČMF zprávu o činnosti pobočky ze šk. roku 1966/67 na podzim r. 1967, lze ji těžko otisknout dříve než ve 2. nebo 3. čísle, tj. v první polovině r. 1968.

Tolik tedy prozatím k výsledkům ankety; podrobně se k nim vrátíme příště. Na závěr otiskujeme několik citátů z odpovědí našich čtenářů:

Hlavní články jsou příliš zaměřeny na fyzikální problémy.

Více článků s matematickou tematikou; poskytovat čtenáři více informací z moderních oborů matematiky, věnovat se systematictěji problémům modernizace vyučování na všech typech škol.

Doporučuji posílit zastoupení prací z experimentální a aplikované fyziky a měření.

Rozšířit na dřívější rozsah i za cenu zvýšení členských příspěvků.

Pírkovy články o raketách jsou pro PMFA příliš speciální.

Změnit název členského časopisu.

Postrádám články kritické a články o sociálním postavení různých skupin vysokoškolsky vzdělaných fyziků.

Představuji si, že PMFA by měly být „populárně vědeckým“ časopisem určeným vysokoškolsky vzdělaným matematikům a fyzikům, který hojně využívá překladů (kříženec Scientific American, Physics Today a UFN), nikoliv tribunou učitelů a pedagogiky.

Neuveřejňovat články typu Vlachý: Rozpočty na výzkum v USA, Francii atd. — pro členy nemá význam.

Otiskovat články rovněž v cizích jazycích.

Nejvíce se mi líbily informativní články Pluhaře a Vlachého o organizaci státního výzkumu.

Jednota nehájí zájmy fyziků a matematiků; stává se klubem vyučování MF, přičemž do zásadních osnov MŠ nemá patrně ani cenu poradního hlasu.

Otiskovat články středoškolských učitelů srozumitelné všem členům JČMF.

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie. — Ročník 13 — *Vydává:* Jednota československých matematiků a fyziků v Akademii, nakladatelství Československé akademie věd, Vodičkova 40 Praha 1, Nové Město. — *Redakce:* ÚFPL ČSAV, Cukrovarnická 10, Praha 6. — *Tiskne:* Státní tiskárna, n. p. závod 5, tř. Rudé armády 171, Praha 8. — Rozšiřuje poštovní novinová služba, objednávky a předplatné přijímá PNS — ústřední expedice tisku, administrace odborného tisku, Jindřišská 14, Praha 1. — Lze také objednat u každé pošty nebo doručovatele. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS — ústřední expedice tisku, odd. vývoz tisku, Jindřišská 14, Praha 1. Cena jednotlivého výtisku Kčs 3,—, v předplacení (6 čísel ročně) Kčs 18,— (cena pro Československo).
§ 3,—; £ 1,5,1 (cena v devizách).

Toto číslo vyšlo v srpnu 1968

© Academia, nakladatelství Československé akademie věd 1968